

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 มาตรฐานน้ำ

คุณภาพน้ำที่เหมาะสมกับการบริโภค ควรเป็นน้ำที่ปราศจากสี กลิ่น รส ความขุ่น สารพิษ เชื้อโรค และมีปริมาณเกลือแร่ที่เหมาะสม ดังนั้นการตรวจคุณภาพน้ำที่ใช้ในการบริโภค ต้องตรวจลักษณะทางกายภาพ เคมี สารพิษ และแบคทีเรีย มาตรฐาน คุณภาพน้ำเพื่อบริโภค ซึ่งกำหนดโดยหน่วยงานต่างๆ ที่มีภารกิจเกี่ยวกับน้ำเช่น เรื่องน้ำบริโภคในภาชนะที่ปิดสนิท (ประกาศกระทรวงสาธารณสุข, 2524) เรื่องมาตรฐานน้ำบาดาลที่ใช้บริโภคได้ (ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม, 2542) น้ำที่เหมาะสมที่จะนำมาบริโภคจะต้องผ่านกระบวนการปรับปรุงคุณภาพเพื่อให้ได้น้ำที่มีคุณภาพมากที่สุด โดยจะต้องปราศจากสีและกลิ่นที่ไม่พึงประสงค์ ไม่มีแบคทีเรียก่อโรค หรือสารเคมีต่างๆ ซึ่งจะทำให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของผู้บริโภคได้ การประปาส่วนภูมิภาคได้กำหนดตามมาตรฐานในส่วนของปริมาณเหล็กไม่เกิน 0.3 มิลลิกรัมต่อลิตร พีเอช 6.5-8.5 ความขุ่น 5 NTU และคลอรีนคงเหลือ 0.2-1.2 มิลลิกรัมต่อลิตร (การประปาส่วนภูมิภาค, 2559) ดังแสดงในตาราง 2.1

2.2 แหล่งน้ำธรรมชาติจากน้ำใต้ดิน

น้ำธรรมชาติเกิดจาก น้ำในบรรยากาศ น้ำผิวดินและน้ำใต้ดิน ซึ่งน้ำใต้ดินในที่นี้หมายถึงน้ำบาดาล ปกติน้ำใต้ดินมีสารที่ละลายอยู่ในน้ำมากกว่าในแม่น้ำ เพราะน้ำมีโอกาสสัมผัสกับดิน หิน แร่ธาตุต่างๆ และสารอินทรีย์เป็นระยะเวลานานกว่า น้ำใต้ดินจะมีลักษณะเฉพาะบริเวณไปเพราะไม่ได้มีการผสมเข้ากันได้เหมือนกับน้ำผิวดิน คุณภาพของน้ำใต้ดินก็จะขึ้นกับชนิดดิน หิน แร่ธาตุที่สัมผัส ความพรุน (Porosity) และความซึม (Permeability) ของดินและหิน สารอินทรีย์ที่มีอยู่ในชั้นหิน (ทวีศักดิ์ รัมมิ่งวงศ์และชาญ ตันตีสฤกฤติ, 2522: หน้า 127) เหล็กในแหล่งน้ำผิวดินและใต้ดิน (น้ำบาดาล) จะอยู่ในสภาพเกลือเฟอร์รัส (Fe^{+2}) หรือเป็นสารอินทรีย์เชิงซ้อน ที่พบในน้ำบาดาลอยู่ในรูปของไบคาร์บอเนต ถ้าพีเอชของน้ำบาดาลต่ำกว่า 3 (มีความเป็นกรด) เหล็กจะอยู่ในสภาพของเฟอร์ริกไอออน (Fe^{+3}) เหล็กในน้ำบาดาลส่วนมากจะมาจากหินอัคนี หินทราย (Sandstone) หินดินดาน (Shale) ซึ่งปริมาณเฟอร์รัสไอออนในน้ำบาดาล จะถูกกำหนดด้วยการละลายของเฟอร์รัสคาร์บอเนต ถ้าพีเอชอยู่ระหว่าง 6-8 และมีไบคาร์บอเนตอยู่ด้วยจะมีเฟอร์รัสไอออน 1-10 ppm (หน่วยต่อล้าน) (ณรงค์ วุฑฒเสถียร, 2540: หน้า 151)

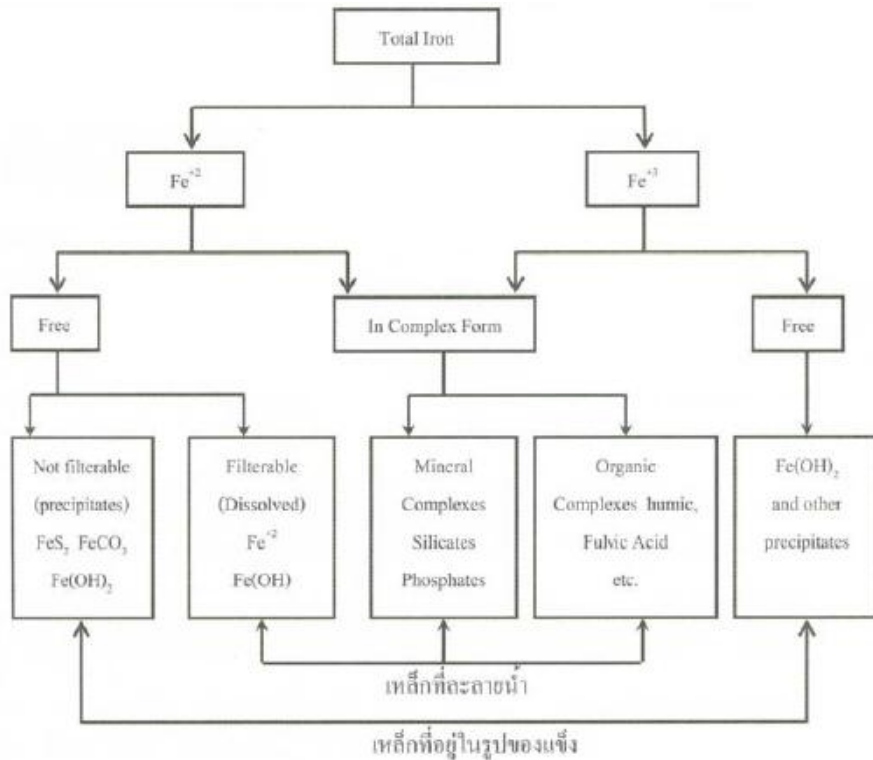

มาตรฐานคุณภาพน้ำประปาของการประปาส่วนภูมิภาค

รายการ	มาตรฐานน้ำประปา
1.คุณลักษณะทางกายภาพ	
สี (colour) , Pt-Co unit	15
รส (taste)	ไม่เป็นอันตรายถึงชีวิต
กลิ่น (odour)	ไม่เป็นอันตรายถึงชีวิต
ความขุ่น (turbidity) , NTU	5
ความเป็นกรด-ด่าง (pH range)	6.5-8.5
2.คุณลักษณะทางเคมี (mg/l)	
ปริมาณสารที่ละลายทั้งหมด (total dissolved solids)	600
เหล็ก (Fe)	0.3
แมงกานีส (Mn)	0.4
ทองแดง (Cu)	2.0
สังกะสี (Zn)	3.0
ความกระด้างทั้งหมด (total hardness) as CaCO ₃	300
ซัลเฟต (SO ₄)	250
คลอไรด์ (Cl)	250
ฟลูออไรด์ (F)	1.0
ไนเตรต (NO ₃) as NO ₃	50
3. คุณลักษณะทางสารพิษ : โดสมัท (mg/l)	
ปรอท (Hg)	0.001
ตะกั่ว (Pb)	0.01
สารหนู (As)	0.01
ซีลีเนียม (Se)	0.01
โครเมียม (Cr)	0.05
ไซยาไนด์ (CN)	0.07
แคดเมียม (Cd)	0.003
แบเรียม (Ba)	0.7
4. คุณลักษณะทางจุลชีววิทยา (ต่อ 100 ml.)	
โคลิฟอร์มแบคทีเรีย (Total Coliform Bacteria)	ไม่พบ
อี โคไล (E. coli)	ไม่พบ
สแตฟิโลค็อกคัส ออเรียส (Staphylococcus aureus)	ไม่พบ
แซลโมเนลลา (Salmonella)	ไม่พบ
คลอสทริเดียม เพอร์ฟริงเจนส์ (Clostridium perfringens)	ไม่พบ

หมายเหตุ ผวก. ให้ความเข้มข้นของ เมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2550 ต่อท้ายบันทึกข้อความของ กคณ. ที่ มท 55702-2/258 ลงวันที่ 11 กรกฎาคม 2550

ตารางที่ 2.1 มาตรฐานคุณภาพน้ำประปา

ภาพที่ 2.1 รูปแบบของเหล็กในสถานะต่างๆ (ณรงค์ วุทธเสถียร, 2540: หน้า 154)

ในน้ำบาดาล น้ำนั้นจะไม่มีโอกาสสัมผัสกับอากาศ เมื่อดูดขึ้นมาใช้ เหล็กจะอยู่ในสภาพเป็นตะกอนคอลลอยด์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของความขุ่น

2.3 วิธีการกำจัดเหล็กในน้ำบาดาล

2.3.1 การตกตะกอนและการกรอง (Precipitation and Filtration)

- เติมอากาศ (Aeration) ที่ให้ตกตะกอนและกรอง
- ออกซิไดซ์ด้วยคลอรีน หรือด่างทับทิม (KMnO_4) แล้วตกตะกอนและกรอง
- การจับตัว (Coagulation) โดยสารส้ม เพอร์ริกซัลเฟต และด้วยกระบวนการปูน-โซดา (Lime-Soda Softening) แล้วตกตะกอนและกรอง

2.3.2 การแลกเปลี่ยนไอออน (Ion Exchange)

- Ion Exchange Resin
- Manganese-Zeolite or Manganese-Greensand

2.3.3 การใช้สารคีเลต (Chelating Agent) จับเหล็กและแมงกานีสให้เกิดเป็นสารเชิงซ้อน

เหล็กที่อยู่ในน้ำจะอยู่ในรูปแบบใดขึ้นอยู่กับค่าพีเอชและOxidation-reduction Potential (มันสิน ตันจุลเวศม์, 2527: บทที่ 17)

ในการวิจัยเลือกใช้การออกซิไดซ์ด้วยการเติมสารเพื่อให้ได้แตกตัวในน้ำได้ไฮโปคลอไรต์ ซึ่งอยู่ในรูปของโซเดียมไฮโปคลอไรต์หรือที่เรียกว่า คลอรีนน้ำ หรือคลอรีนเม็ด ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้

สนใจที่จะใช้ ใช้คลอรีน 90% - Trichloroisocyanuric Acid เป็นคลอรีนที่มีความเข้มข้นสูงถึง 90% สามารถละลายน้ำได้หมด ไม่มีตะกอนหลงเหลือ ใช้เวลาในการละลายนานาน พอเมื่อละลายน้ำแล้วจะแตกตัวให้ HOCl และ Cyanuric Acid สามารถออกฤทธิ์ได้ดีกว่า คลอรีนชนิด Hypochlorite 8-10 เท่า ซึ่งจะได้อธิบายในหัวข้อต่อไป

2.4 การออกซิไดซ์ด้วยไฮโปคลอไรต์

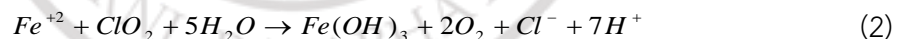
ไฮโปคลอไรต์จะใช้ในรูปของ แคลเซียมไฮโปคลอไรต์ หรือโซเดียมไฮโปคลอไรต์ก็ได้ ก๊าซคลอรีน และคลอรีนไดออกไซด์ สารเคมีทั้งสี่นี้เป็นสารออกซิไดซ์ที่รุนแรงกว่าออกซิเจนมาก เพราะฉะนั้นปฏิกิริยาการออกซิไดซ์เหล็กและแมงกานีสจะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและสมบูรณ์ แต่ก็ไม่สามารถจะออกซิไดซ์เหล็กและแมงกานีสในรูปสารอินทรีย์ได้ นอกจากนี้ในการใช้งานจริงถ้าเติมมากเกินไป จะมีคลอรีนหลงเหลือไปทำปฏิกิริยากับสารอินทรีย์บางชนิดในน้ำ ซึ่งทำให้มีกลิ่นและรสชาติที่ผิดแปลกไป วิธีนี้ใช้น้ำที่มีปริมาณเหล็กไม่เกิน 5 มิลลิกรัมต่อลิตร โดยมีมลทินอื่นๆ เช่น สี ความขุ่น กรดฮิวมิก ก๊าซแอมโมเนีย ในปริมาณน้อย มีก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์บ้าง ในบางครั้งใช้น้ำที่มีเหล็กไม่เกิน 10 มิลลิกรัมต่อลิตรได้

ถ้าให้ก๊าซออกซิเจนออกซิไดซ์แมงกานีส จะต้องปรับพีเอชของน้ำให้เป็นด่างราว 9-9.5 ถ้าใช้คลอรีนก็ต้องใช้คลอรีนในปริมาณมากเกินไป ซึ่งจะต้องหาทางขจัดคลอรีนที่หลงเหลืออยู่ ถ้าใช้คลอรีนไดออกไซด์ ก็จะออกซิไดซ์ Mn^{+2} เป็น Mn^{+3} และตกตะกอนในรูปแมงกานีสไดออกไซด์

ตามสมการในการออกซิไดซ์ Mn^{+2} 1 มิลลิกรัมต่อลิตร ต้องการสารเคมี ClO_2 ตามทฤษฎีคือ 2.5 มิลลิกรัม/ลิตร

ในส่วนการออกซิไดซ์เหล็กด้วยคลอรีนไดออกไซด์เป็นดังสมการ

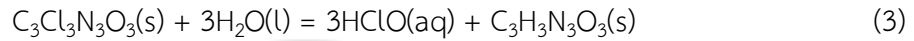
ซึ่งการออกซิไดซ์ Fe^{+2} 1 มิลลิกรัมต่อลิตร ต้องการสารเคมี ClO_2 1.21 มิลลิกรัม/ลิตร

อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติปริมาณคลอรีนมักสูงกว่าตัวเลขดังสมการขึ้นกับค่า pH ระยะเวลาทำปฏิกิริยา สารอินทรีย์ในน้ำ เนื่องจากมีปฏิกิริยาข้างเคียงอื่นๆ ที่ต้องการคลอรีน (ณรงค์ วุฑฒเสถียร, 2540: หน้า 156)

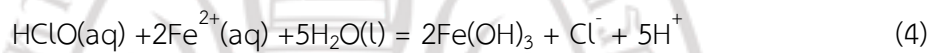
ตัวอย่างคลอรีนที่ใช้กันแพร่หลายเพื่อการฆ่าเชื้อหรือออกซิไดซ์สารปนเปื้อนอื่นทั่วไปจะได้แก่ ก๊าซคลอรีน (Chlorine Gas) โซเดียมไฮโปคลอไรต์ (Sodium Hypochlorite) น้ำยาฟอกขาว แคลเซียมไฮโปคลอไรต์ (Calcium Hypochlorite) ทั้งชนิดเกล็ดหรือเม็ด ลิเทียมไฮโปคลอไรต์ (Lithium Hypochlorite) คลอรีเนทเทอไอโซไซยานูเรท (Chlorinated Isocyanurates)

หลักการคือ เมื่อสารประกอบคลอรีนที่ใช้คือ ไตรคลอโรไอโซไซยานูริกแอซิด 90% (90%-Trichloroisocyanuric acid) สัมผัสกับน้ำ ก็จะปล่อยกรดไฮโปคลอรัส (HClO) ออกมาเป็นสารที่ฆ่า

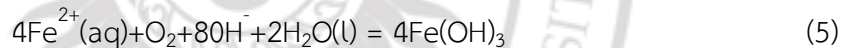
เชื้อโรคและออกซิไดซ์สารเจือปนในน้ำ และได้กรดไซยานูริก (Cyanuric Acid) เป็นตัวปรับสภาพน้ำ (Stabilizer) สารปรับสภาพน้ำสามารถแยกเติม ในสระว่ายน้ำ เพื่อลดการสูญเสียคลอรีน อันเนื่องจากรังสีอุลตราไวโอเล็ตจากดวงอาทิตย์

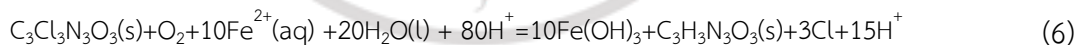
แต่เนื่องจากเป็นสารประกอบคลอรีน ที่มีฤทธิ์เป็นกรดแก่ pH 2-3 ทำให้ค่อนข้างอันตรายในการใช้ และยังทำให้ pH ของน้ำลดลง และมีฤทธิ์กัดกร่อนสูง นิยมใช้ในน้ำกึ่ง สระว่ายน้ำ เพื่อฆ่าเชื้อโรคและยังเป็นสารออกซิไดซ์ที่รุนแรงกว่าออกซิเจนมากดังนั้นปฏิกิริยาการออกซิไดซ์เหล็กจะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและสมบูรณ์ (WebQC, 2017)

เนื่องด้วยสภาพการทดลองมีผลจากออกซิเจนในอากาศที่เข้าสู่ น้ำ ในช่วงการสูบล้าง และเมื่อมีการกวน และตั้งทิ้งไว้ จะเกิดสมการที่ (4) ร่วมด้วย (มันสิน ตัณฑุลเวศม์, 2527: หน้า 378)

เมื่อพิจารณาทั้งสามสมการ การออกซิไดซ์ด้วยสารไตรคลอโรไฮโปไซยานูริกแอซิด ซึ่งเมื่อละลายน้ำแล้ว จะทำปฏิกิริยากับเหล็กในสถานะละลายน้ำ ให้กลายเป็นเหล็กในสถานะที่ตกตะกอน และเนื่องด้วยเมื่อน้ำบาดาลสูบขึ้นมาจากใต้ดินที่มีสภาพไร้อากาศ เมื่อมาอยู่ในภาชนะแล้วจะมีผลจากออกซิเจนในอากาศช่วยออกซิไดซ์เหล็กในสถานะละลายน้ำให้กลายเป็นเหล็กที่ตกตะกอนร่วมด้วย ดังสมการ (6)

ซึ่งการออกซิไดซ์ เหล็กสถานะละลายน้ำ (Fe^{+2}) 558.4 มิลลิกรัม ต้องการสารเคมีไตรคลอโรไฮโปไซยานูริกแอซิด ($\text{C}_3\text{Cl}_3\text{N}_3\text{O}_3$) 232.4 มิลลิกรัม

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปี 2537 นันทิยา ใจก้าวหน้าได้ศึกษาประสิทธิภาพการกำจัดเหล็กในน้ำโดยใช้ปูนคลอรีนเป็นตัวออกซิไดซ์ ที่เวลาและความเข้มข้นต่างๆ กัน แล้วได้อัตราส่วนที่เหมาะสมของคลอรีนต่อเหล็กที่สามารถกำจัดเหล็กได้ดีที่สุดที่พีเอช 7 โดยที่เวลาที่ 30 และ 60 นาทีได้ผลไม่แตกต่างกัน และอัตราส่วนที่เหมาะสมคือ 0.67:1 (ที่ความเข้มข้นเหล็กเริ่มต้นในน้ำ 3-12 มก./ล.) และ 0.80:1 (ที่ความ

เข้มข้นเหล็กเริ่มต้นในน้ำ 20-100 มก./ล.) จากนั้น สุ่มคล กัลยาณีได้ศึกษาประสิทธิภาพในการกำจัดเหล็กออกจากน้ำ บาดาล โดยใช้ท่ออะคิลลิกใส ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 7.4 เซนติเมตร สูง 2 เมตร เป็นแบบจำลองในการทดลองใช้ทรายไม่คัดขนาดและถ่านเป็นตัวกรอง แบ่งเป็น 3 ชุด น้ำตัวอย่างที่ใช้เป็นน้ำบาดาลสังเคราะห์ที่มีความเข้มข้นเหล็ก 3 7 และ 12 มิลลิกรัม/ลิตร อัตรากรองที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ใช้อัตรากรอง 2 อัตรากรอง คือ 1 แกลลอน/นาที่/ตารางฟุต และ 2 แกลลอน/นาที่/ตารางฟุต โดยพบว่าตัวกลางชุดที่ 2 และอัตราการกรอง 1 แกลลอน/นาที่/ตารางฟุต เหมาะสมที่จะนำไปประยุกต์ใช้งานเพราะมีประสิทธิภาพในการกำจัดเหล็กมากที่สุด และในปี 2550 ยุภาพร อำนาจ ได้ศึกษาการกำจัด เหล็ก แมงกานีส และสารอินทรีย์ธรรมชาติด้วยเยื่อกรองนาโนฟิลเตรชันโดยใช้น้ำสังเคราะห์และน้ำบาดาลด้วยระบบเยื่อกรองมาในแบบการไหลตามแนวตั้ง พบว่าประสิทธิภาพการกำจัดเหล็กและแมงกานีสมีค่าเพิ่มขึ้นเมื่อความเข้มข้นมีค่าเพิ่มขึ้น เยื่อกรองสามารถกำจัดเหล็ก แมงกานีส และสารอินทรีย์ธรรมชาติจากน้ำบาดาลได้ 90 87 และ 79 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ การอุดตันที่พบเป็นแบบการเกิดเค้กในกรณีของเหล็กและสารอินทรีย์ธรรมชาติ ต่อมา นฤมล ยืนยาวได้ ออกแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ เพื่อใช้ในการพยากรณ์หาปริมาณคลอรีนที่ต้องการ ในการเตรียมตัวอย่างน้ำดิบที่มีปริมาณเหล็กและแมงกานีส นำมาทำปฏิกิริยาออกซิเดชันกับคลอรีน ที่ความเข้มข้นต่างๆ กัน แล้วตกตะกอนด้วยเครื่องจาร์เทสเป็นเวลา 1 ชั่วโมง จากนั้นนำน้ำใสไปวิเคราะห์หาค่าเหล็กและแมงกานีส แล้วทำฐานข้อมูลด้วยโปรแกรม spss เพื่อหาสมการทางคณิตศาสตร์จากนั้นนำไปทดสอบกับแหล่งน้ำดิบสังเคราะห์เหล็กและแมงกานีส และตัวอย่างน้ำดิบธรรมชาติ ผลวิจัยพบว่าแบบจำลองปริมาณคลอรีนที่ต้องการในการกำจัดเหล็กและแมงกานีส มีค่าอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน ในปี 2552 ภควดี แสงจันทร์ได้ศึกษาการใช้เพอร์ริกโคแอกกูแลนซ์ซึ่งถูกผลิตขึ้นจากเหล็กธรรมชาติที่มีอยู่ในน้ำใต้ดินทำปฏิกิริยากับคลอรีนเพื่อจำกัดความขุ่นในน้ำผิวดิน โดยมีปริมาณเหล็กธรรมชาติประมาณ 21 มิลลิกรัม/ลิตรของเหล็กรวมการโคแอกกูแลนซ์ถูกทดลองด้วยเครื่องทดสอบการตกตะกอนน้ำ (จาร์เทส) โดยใช้สารละลายโซเดียมไฮโปคลอไรท์ที่ความเข้มข้นต่างกันในรูปแบบของคลอรีนเติมลงไปในส่วนหนึ่งของน้ำใต้ดินต่อน้ำผิวดินที่แตกต่างกันผลจากการทดลองพบว่าที่ความเข้มข้น 30 มิลลิกรัมของคลอรีนต่อน้ำใต้ดินหนึ่งลิตรคือปริมาณคลอรีนที่เหมาะสมสำหรับผลิตเพอร์ริกโคแอกกูแลนซ์ได้สูงสุด 21 มิลลิกรัมลิตร (ของเหล็กรวม) อัตราส่วนของน้ำใต้ดินต่อน้ำผิวดินที่ 35:65 ภายใต้การเติมปริมาณคลอรีนที่เหมาะสมตามที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น พบว่าเป็นเงื่อนไขของการโคแอกกูแลนซ์ที่เหมาะสมสำหรับการกำจัดความขุ่นโดยสามารถลดความขุ่นในน้ำผิวดินได้ต่ำกว่า 10 NTU ยิ่งไปกว่านั้นจากการปฏิบัติการโคแอกกูแลนซ์โดยการเติมคลอรีนลงไปของผสมระหว่างน้ำใต้ดินและน้ำผิวดิน (หรือเรียกว่าวิธีการเติมคลอรีนแบบก่อน) ให้ประสิทธิภาพในการกำจัดความขุ่นได้ดีกว่าการเติมคลอรีนลงไปใต้น้ำใต้ดินก่อนที่จะผสมกับน้ำผิวดิน (หรือเรียกว่าวิธีการเติมคลอรีนแบบหลัง) และจากผลการทดลองพบว่าปริมาณสารไตรฮาโลมีเทนทั้งหมดที่อัตราส่วนของน้ำใต้ดินต่อน้ำผิวดินที่ 35:65 และ 50:50 ในน้ำดิบมีค่า 2.98 และ 2.67 ไมโครกรัมลิตรตามลำดับในขณะที่น้ำที่ผ่านจากกระบวนการโคแอกกูแลนซ์ที่อัตราส่วนเหล่านี้นี้มีค่าเพิ่มขึ้นถึง 51.17 และ 51.47 ไมโครกรัมลิตรตามลำดับซึ่งมีค่าสูงเกินกว่าระดับการปนเปื้อนสูงสุดของสารไตรฮาโลมีเทนในระดับที่ 2 ที่ 40 ไมโครกรัม/ลิตร แต่ยังคงมีค่าไม่สูงเกินกว่าในระดับที่ 1 ที่ 80 ไมโครกรัม/ลิตร ตามมาตรฐานน้ำดื่มที่เสนอโดยองค์การปกป้องสิ่งแวดล้อม จากนั้นธัญญา พรหมศรได้ศึกษาการกำจัดเหล็กในน้ำคอลลัมน์แก้วที่บรรจุด้วยแคลเซียม

ไฮดรอกซีอะพาไทต์ 10 กรัม โดยเตรียมสารละลายเหล็ก Fe^{2+} ให้มีความเข้มข้น 4.96 มิลลิกรัมต่อลิตรแล้วให้การไหลเป็นแบบไหลย้อนขึ้น 2 ชุดทดลอง ซึ่งมีประสิทธิภาพในการกำจัดเหล็กเฉลี่ยได้ร้อยละ 80.22 และ 85.18 ตามลำดับ และคิดเป็นปริมาณเหล็ก Fe^{2+} ที่ถูกกำจัดต่อแคลเซียมไฮดรอกซีอะพาไทต์ได้เท่ากับ 21.88 mg : 1 g และ 20.28 mg : 1 g ตามลำดับ ต่อมา วรรณสา สายแก้ว ได้ศึกษาการกำจัดเหล็กทั้งหมดด้วยถังกรองที่บรรจุทรายกับเปลือกส้มโอพบว่า น้ำบาดาล และน้ำเสียสังเคราะห์ 2 ระดับความเข้มข้นของปริมาณเหล็ก ทั้งหมดที่เข้าสู่ระบบมีค่าความเป็นกรดต่าง อยู่ในช่วง 5.06-6.59 5.45-6.21 และ 5.82-5.11 ตามลำดับ ค่าสีมีค่าอยู่ในช่วง 1-3 2-5 และ 35-45 หน่วย ความขุ่นมีค่าอยู่ในช่วง 1.20-2.19 2.38-4.29 และ 3.21-4.80 NTU ตามลำดับ และปริมาณเหล็กทั้งหมดมีค่าอยู่ในช่วง 1.75-2.70 4.80-6.80 และ 16.70-25.90 มิลลิกรัมต่อลิตรตามลำดับ ส่วนน้ำออกจากระบบพบว่า ค่าสีและค่าความขุ่นอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานน้ำบาดาลที่ใช้บริโภคของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ส่วนค่าความเป็นกรด-ด่าง และปริมาณเหล็กทั้งหมดไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานฯ ประสิทธิภาพในการบำบัดพบว่าค่าสีมีประสิทธิภาพอยู่ในช่วงร้อยละ 70.0-90.0 75.0-92.5 และ 87.5-97.5 ตามลำดับ ความขุ่นอยู่ในช่วงร้อยละ 24.6-37.8 42.1-57.7 และ 60.9-81.22 ตามลำดับ และเหล็กทั้งหมดอยู่ในช่วงร้อยละ 7.3-18.6 15.3-26.4 และ 48.3-62.9 ตามลำดับ ในปีเดียวกัน ยุทธพร ดวงจินดา ได้ศึกษาประสิทธิภาพการกำจัดเหล็กในน้ำด้วยถ่านจากเปลือกทุเรียน โดยศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการกำจัดสารละลายเหล็ก ได้แก่ ระยะเวลาการดูดซับเข้าสู่สมดุล ไอโซเทอมของการดูดซับและพีเอช ผลการศึกษาพบว่า การดูดซับเข้าสู่สมดุลนั้นเกิดขึ้นที่ระยะเวลา 15 นาที และที่ระยะเวลาในการดูดซับนาน 60 นาทีจะมีประสิทธิภาพในการกำจัดสารละลายเหล็กสูงสุดเท่ากับร้อยละ 68 จากการศึกษาไอโซเทอมของการดูดซับสารละลายเหล็กด้วยถ่านจากเปลือกทุเรียนนั้น เป็นไปตามไอโซเทอมของแลงเมียร์ นอกจากนี้ ยังพบว่าถ่านจากเปลือกทุเรียนสามารถกำจัดสารละลายเหล็กได้ดีขึ้น ภายใต้สภาวะที่เป็นกรดและเบส

ในการศึกษาที่กล่าวมานี้ วิธีของการเติมสารเพื่อออกซิไดซ์เหล็กจากสภาพละลายน้ำเป็นเหล็กที่ตกตะกอนหรือเรียกว่าวิธีเติมสารเคมีลงในน้ำตัวอย่าง ที่ใช้กันแพร่หลายในปัจจุบันคือใช้สารไฮโปคลอไรท์ในรูปคลอรีนที่เป็นก๊าซ (Cl_2) หรือ คลอรีนน้ำ ($NaOCl$)-โซเดียมไฮโปคลอไรท์ ซึ่งการนำคลอรีนเกล็ดที่อยู่ในรูปไตรคลอโรไอโซไซยานูริกแอซิด ที่นิยมใช้ฆ่าเชื้อโรคในสระว่ายน้ำยังไม่มีการศึกษาเพื่อนำมาลดปริมาณเหล็กในน้ำบาดาล

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี